

МЕДСЕСТРИНСТВО В АКУШЕРСТВІ

Навчальний посібник для студентів спеціальності «Сестринська справа» вищих медичних навчальних закладів
I–IV рівнів акредитації

Вінниця
Нова Книга
2015

УДК 616-083:618.2(075.8)
ББК 57.16я73
М42

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації та інститутів медсестринства (протокол № 1/11-8917 від 10.06.2014 р.)

Автори:

Марія Броніславівна Шегедин – доктор медичних наук, професор, академік УАН, заслужений лікар України, директор ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж ім. А. Крупинського».

Галина Миронівна Гутей – викладач другої категорії ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж імені А. Крупинського».

Оксана Богданівна Кунець – голова комісії хірургічних дисциплін, викладач другої категорії ВНКЗ ЛОР «Львівський медичний коледж ім. А. Крупинського».

Роза Хасанівна Лифар – викладач вищої категорії Артемівського медичного коледжу.

Рецензенти:

Маланчук Л. М. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри акушерства та гінекології № 1, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачівського МОЗ України.

Геник Н. І. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри акушерства та гінекології Івано-Франківського національного медичного університету.

Матійців В. С. – викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист Медичного коледжу ЛНМУ ім. Данила Галицького.

Медсестринство в акушерстві : навчальний посібник для студ. вищих мед. навч. закладів I–IV рівнів акредитації спеціальності «Сестринська справа» / Шегедин М. Б., Гутей Г. М., Кунець О. Б., Лифар Р. Х. — Вінниця : Нова Книга, 2015. — 176 с. : іл.
ISBN 978-966-382-550-2

Навчальний посібник із дисципліни «Медсестринство в акушерстві» складено у вигляді графічних логічних структур, які з'ясовують основні проблеми навчальної дисципліни за допомогою схем і словесних характеристик.

Структурні схеми з кожної теми подано лаконічно, з урахуванням вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки медичної сестри.

Особливу увагу приділено розкриттю всіх етапів медсестринського процесу і діяльності медсестри у фізіологічному та патологічному акушерстві, курації вагітних при екстрагенітальних патологіях.

Для студентів вищих медичних навчальних закладів I–IV рівнів акредитації зі спеціальності «Сестринська справа».

УДК 616-083:618.2(075.8)
ББК 57.16я73

ISBN 978-966-382-550-2

© Автори, 2015
© Нова Книга, 2015

ЗМІСТ

Список скорочень	5
Медсестринство як наукова дисципліна.	
Особливості дисципліни «Медсестринство в акушерстві»	6
Хвороба	8
Модуль 1. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні	9
1.1. Структура акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні	10
1.2. Заклади, у яких надається акушерсько-гінекологічна допомога населенню	11
1.2.1. Жіноча консультація	12
1.2.2. Пологовий будинок	13
1.3. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій	19
1.3.1. Дезінфекція	20
1.3.2. Оброблення рук	21
1.3.3. Оброблення інструментів	22
Модуль 2. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Діагностика вагітності	23
2.1. Фізіологічні зміни в організмі жінки в період вагітності	24
2.2. Діагностика вагітності	27
2.3. Діагностичні ознаки вагітності	29
2.4. Методи обстеження вагітних	30
2.5. Методи діагностики стану плода	33
Модуль 3. Фізіологічні пологи та післяпологовий період	34
3.1. Пологи	35
3.1.1. Фізіологія пологів	36
3.1.2. Нормальні пологи	37
3.1.3. Знеболювання пологів	38
3.2. Спостереження та допомога роділлі під час I періоду пологів	39
3.3. Спостереження та допомога роділлі під час II періоду пологів	40
3.3.1. Ведення III періоду пологів (послідового періоду)	41
3.3.2. Спостереження та допомога роділлі під час III періоду пологів	42
3.4. Плід — об'єкт пологів	43
3.4.1. Оцінка стану новонародженого та послідовність дій при здійсненні медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною	45
3.4.2. Десять кроків теплового ланцюжка	46
3.5. Фізіологія післяпологового періоду	48
3.6. Післяпологовий догляд	50
Модуль 4. Патологія вагітності та пологів	51
4.1. Гестози	52
4.2. Вузькі тази	59
4.3. Багатоплідна вагітність	63
4.4. Тазове передлежання плода	66
4.5. Неправильне положення плода	69
4.6. Патологія (аномалії) пологової діяльності (пологових сил)	72
Модуль 5. Акушерські кровотечі	77
5.1. Кровотечі під час вагітності	78
5.2. Кровотечі під час пологів	84
5.3. Кровотечі у післяпологовому періоді	89
Модуль 6. Пологовий травматизм матері та плода	93
6.1. Пологовий травматизм матері	94
6.2. Пологовий травматизм плода	101
Модуль 7. Патологія післяпологового періоду	102
7.1. Гнійно-септичні післяпологові захворювання	103
7.2. Післяпологові захворювання молочних залоз	109

7.3. Пізня післяпологова маткова кровотеча.....	116
7.4. Післяпологові захворювання неінфекційного характеру	118
Модуль 8. Акушерські операції	121
8.1. Операції, які застосовуються під час вагітності.....	122
8.2. Операції, за допомогою яких готують пологові шляхи і прискорюють пологи.....	123
8.3. Операції, за допомогою яких виправляють положення або передлежання плода.....	124
8.4. Розроджувальні операції.....	125
8.5. Плдоруйнівні операції.....	126
8.6. Операції, які виконують у третьому періоді пологів і в ранньому післяпологовому періоді.....	127
Модуль 9. Вагітність та пологи при найпоширеніших захворюваннях різних органів і систем організму жінки	128
9.1. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах органів дихання.....	129
9.1.1. Пневмонія	129
9.1.2. Бронхіальна астма	130
9.2. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах серцево-судинної системи	131
9.2.1. Хронічна серцево-судинна недостатність	131
9.2.2. Гіпертонічна хвороба	133
9.2.3. Вади серця.....	135
9.3. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах травної системи	137
9.3.1. Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки та вагітність	137
9.3.2. Холецистит та вагітність	138
9.4. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах ендокринної системи	139
9.4.1. Цукровий діабет	139
9.4.2. Дифузний токсичний зоб (тиреотоксикоз).....	142
9.4.3. Ожиріння.....	144
9.5. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах крові та кровотворних органів.....	146
9.5.1. Анемії.....	146
9.5.2. Геморагічні захворювання.....	148
9.6. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах сечових шляхів.....	149
9.6.1. Гломерулонефрит	149
9.6.2. Пієлонефрит.....	150
9.6.3. Сечокам'яна хвороба	151
9.7. Вагітність та пологи при найпоширеніших хворобах нервової системи.....	152
9.7.1. Епілепсія.....	152
9.7.2. Міастенія.....	153
9.7.3. Розсіяний склероз	154
9.8. Вагітність та пологи при найпоширеніших гострих і хронічних інфекційних хворобах.....	155
9.8.1. Гострі респіраторні вірусні інфекції.....	155
9.8.2. Краснуха	156
9.8.3. Гострий вірусний гепатит.....	158
9.8.4. ВІЛ-інфекція.....	162
9.8.5. Туберкульоз.....	164
9.8.6. Токсоплазмоз.....	166
9.8.7. Лістеріоз.....	168
9.8.8. Цитомегаловірусна інфекція	169
9.9. Вагітність та пологи при найпоширеніших венеричних хворобах.....	170
9.9.1. Гонорея (гонококова інфекція).....	170
9.9.2. Сифіліс.....	172
9.10. Вагітність та пологи при найпоширеніших гінекологічних хворобах.....	173
9.10.1. Доброякісні захворювання шийки матки	173
9.10.2. Лейоміома матки.....	174
Список літератури	175

Навчальне видання

Шегедин Марія Броніславівна
Гутей Галина Миронівна
Кунець Оксана Богданівна
Лифар Роза Хасанівна

Медсестринство в акушерстві

Навчальний посібник

Редактор *О. В. Марчук*
Науково-практичний консультант: *А. Д. Турбаніст*
Технічний редактор *Ж. С. Швець*
Комп'ютерна верстка: *Г. А. Пешков*

Підписано до друку 05.01. 2015. Формат 70×100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Arial. Друк офсетний. Ум. друк. арк.14,25.
Тираж 350 пр. Зам. № 790.

ПП “Нова Книга”
21029, м. Вінниця, вул. Квятека, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 52-34-80, 52-34-82. Факс 52-34-81
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.novaknyha.com.ua